

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΕΡΖΟΓΛΟΥ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 15280/06)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

27 Μαρτίου 2008

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Τερζόγλου κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρο,*

Χρήστο Ροζάκη,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens

Giorgio Malinverni,

Γεώργιο Νικολάου, *δικαστές,*

και τον Søren Nielsen, *γραμματέα τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 6 Μαρτίου 2008,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 15280/06) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν υπήκοο του Κράτους αυτού, τον κύριο Άγγελο Τερζόγλου («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 10 Απριλίου 2006 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον κύριο Κ. Κοσμάτο, δικηγόρο του συλλόγου της Θεσσαλονίκης. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Σ. Σπυρόπουλο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Σ. Τρέκλη, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 2 Απριλίου 2007, το Δικαστήριο αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση την αιτίαση την ελκόμενη από τη διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλούμενο τις διατάξεις του άρθρου 29 § 3 της Σύμβασης, αποφάσισε να αποφανθεί συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Στις 4 Απριλίου 1999, ενώ βρισκόταν υπό κράτηση για άλλους λόγους, νέες ποινικές διώξεις ασκήθηκαν σε βάρος του προσφεύγοντος για παρακίνηση σε εμπορία ναρκωτικών εντός των φυλακών.

5. Στις 27 Σεπτεμβρίου 2000, το κακουργοδικείο αθώωσε τον προσφεύγοντα (απόφαση αριθ. 805, 813/2000).

6. Στις 9 Οκτωβρίου 2000, ο εισαγγελέας άσκησε έφεση.

7. Η συζήτηση ενώπιον του εφετείου ορίστηκε για τις 13 Ιανουαρίου 2004, ημερομηνία κατά την οποία ο προσφεύγων εμφανίσθηκε ενώπιον του εφετείου και δήλωσε ότι δεν παρίστατο με δικηγόρο. Στη συνέχεια, ο πρόεδρος του εφετείου διόρισε αυτεπάγγελα άλλο δικηγόρο για να εκπροσωπήσει τον προσφεύγοντα και του παραχώρησε μισή ώρα για να μελετήσει τον φάκελο. Μετά το πέρας αυτού του χρονικού διαστήματος, ο αυτεπάγγελα διορισμένος δικηγόρος δήλωσε ότι είχε λάβει γνώση του φακέλου και το δικαστήριο συνέχισε τη διαδικασία.

8. Στις 16 Ιανουαρίου 2004, αφού προέβη στην εξέταση της ουσίας της υπόθεσης, το εφετείο ακύρωσε την προσβληθείσα απόφαση και καταδίκασε τον προσφεύγοντα σε ισόβια κάθειρξη (απόφαση αριθ. 42-43/2004).

9. Στις 10 Μαρτίου 2004, ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης παραπονούμενος μόνο ότι η απόφαση του εφετείου δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένη.

10. Στις 25 Οκτωβρίου 2005, με μία πλήρως αιτιολογημένη απόφαση, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση αναίρεσης (απόφαση αριθ. 1934/2005).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

11. Επικαλούμενος το άρθρο 6 §§ 1, 2 και 3 α) της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται για τη διάρκεια και το δίκαιο της ποινικής διαδικασίας που εισήχθη εναντίον του. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι το εφετείο έπρεπε να αναβάλει τη διαδικασία αντί να του διορίσει αυτεπάγγελα δικηγόρο. Το Δικαστήριο θα εξετάσει κατ'ουσίαν τις αιτιάσεις αυτές υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης, τα εφαρμοστέα τμήματα του οποίου έχουν ως εξής:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθῇ δικαίως (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως.»

A. Επί της αιτίασης της ελκόμενης από τη διάρκεια της διαδικασίας

1. Επί του παραδεκτού

12. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

2. Επί της ουσίας

α) Περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη

13. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 4 Απριλίου 1999, ημερομηνία κατά την οποία ασκήθηκαν οι ποινικές διώξεις σε βάρος του προσφεύγοντος, και περατώθηκε στις 25 Οκτωβρίου 2005, με την απόφαση αριθ. 1934/2005 του Αρείου Πάγου. Διήρκεσε επομένως περισσότερο από έξι έτη και επτά μήνες για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

β) Εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας

14. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας δεν υπερέβη τη λογική διάρκεια που προβλέπει το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης. Ως προς τούτο, καλεί το Δικαστήριο να λάβει υπόψη την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, η οποία οφείλεται στη σοβαρότητα των παραβάσεων που διαπράχθηκαν.

15. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του Δικαστηρίου, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Pélissier et Sassi κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 25444/94, § 67, CEDH 1999-II).

16. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την

παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Pélissier et Sassi*).

17. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Ειδικότερα, το Δικαστήριο σημειώνει ότι παρόλο που η συνολική διάρκεια της διαδικασίας, ήτοι έξι έτη και επτά μήνες για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας, δεν μπορεί αφ'εαυτής να θεωρηθεί υπερβολική, ωστόσο κανένα στοιχείο του φακέλου δεν αιτιολογεί τη μεγαλύτερη από τρία έτη και τρεις μήνες διάρκεια που είχε η κατ'έφεση διαδικασία (βλέπε, στην κατεύθυνση αυτή, *Mellors κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 57836/00, 17 Ιουλίου 2003). Λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δε συνάδει με την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

B. Επί των λοιπών αιτιάσεων που έλκονται από το άρθρο 6 της Σύμβασης

Επί του παραδεκτού

18. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι δεν μπορεί κάποιος να προσφύγει ενώπιόν του αν δεν έχει πρώτα εξαντλήσει τα εθνικά ένδικα μέσα. Η βάση του κανόνα της εξάντλησης των ενδίκων μέσων που διατυπώνεται στο άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης συνίσταται στο ότι, πριν να προσφύγει ενώπιον του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων πρέπει να έχει δώσει στο υπεύθυνο Κράτος την ευχέρεια να θεραπεύσει τις επικαλούμενες παραβιάσεις με εσωτερικά μέσα, χρησιμοποιώντας τα δικαστικά βοηθήματα που προσφέρονται από την εθνική νομοθεσία στο μέτρο που αυτά αποδεικνύονται αποτελεσματικά και επαρκή (βλέπε, μεταξύ άλλων, την απόφαση *Fressoz et Roire κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 29183/95, § 37, CEDH 1999-I). Για τον σκοπό αυτό, ο προσφεύγων υποχρεούται όχι μόνο να έχει προσφύγει ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, αλλά και να έχει εγείρει ενώπιον των εν λόγω δικαστηρίων, τουλάχιστον επί της ουσίας και σύμφωνα με τους τύπους και μέσα στις προθεσμίες που καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο, τις αιτιάσεις που σκοπεύει να διατυπώσει στην συνέχεια ενώπιον του Δικαστηρίου (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Cardot κατά Γαλλίας*, απόφαση της 19 Μαρτίου 1991, serie A no 200, σελ.18, § 34).

19. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει καταρχήν ότι ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης παραπονούμενος μόνο για την αιτιολογία της απόφασης του εφετείου. Ουδέποτε προέβαλε ενώπιον του Αρείου Πάγου αιτίαση που να έλκεται από τη μη αναβολή της συζήτησης ενώπιον του εφετείου. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο δεν μπορεί να θεωρήσει ότι προτού προσφύγει ενώπιόν του, ο προσφεύγων είχε χρησιμοποιήσει κανονικά τα ένδικα μέσα που έθετε στη διάθεσή του το εθνικό δίκαιο.

20. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

21. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

22. Ο προσφεύγων αξιώνει 100.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη.

23. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε αφ'εαυτής μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για ηθική βλάβη.

24. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η επιμήκυνση της επίδικης διαδικασίας πέραν της «λογικής προθεσμίας» προκάλεσε στον προσφεύγοντα μία βέβαιη ηθική βλάβη, που αιτιολογεί την επιδίκαση αποζημίωσης. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 41, του επιδικάζει 3.500 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

25. Ο προσφεύγων ζητεί ομοίως 5.000 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζει κανένα τιμολόγιο ή απόδειξη αμοιβής ή άλλη απόδειξη.

26. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι κανένα ποσό δεν πρέπει να επιδικαστεί για την αιτία αυτή.

27. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας, της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

28. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντος δεν είναι ούτε λεπτομερείς ούτε συνοδεύονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά που θα επέτρεπαν τον ακριβή υπολογισμό τους. Πρέπει επομένως να απορριφθεί το αίτημα αυτό.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

29. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσανζημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και απαράδεκτη κατά τα λοιπά..

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 3.500 (τρεις χιλιάδες πεντακόσια) ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 27 Μαρτίου 2008 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος